

Forfatter: Aarestrup, Emil

Titel: Udrag fra Udvalgte digte

Citation: Aarestrup, Emil: "Udvalgte digte", i Aarestrup, Emil: *Udvalgte digte*, udg. af Dan Ringgaard , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 299.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-aarestrup07val-shoot-idm139875153092832/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

Aturenes Grave

Aarestrups kilde er *Ansichten der Natur* (1806-26) af den ty. naturforsker Alexander von Humboldt (1769-1859), som er skaber af den moderne geografi. Værket skildrer bl.a. *Orinoko(s)*: vandfaldene ved byerne Atures og *Maypurs* i Venezuela; her lå den nu uddøde indianerstamme *Aturenes* gravplads, *Atariupe*, hvor Humboldt tæller 600 komplette skeletter i alle størrelser, dels blegede, dels farvet røde af *Onotofarve*, taget fra Bixa Orelana-træets fro.

- 83 *Zitter*: sitren.
 84 *granite*: adj. til granit. – *Uniana*: bjergkæde, som Humboldt gentagne gange beskriver udsigten til.
 85 *Condor(en)*: meget stor sydamerikansk grib. – *Caprimulge(n)*: natravn – *Meta(s)*: sideflod til Orinoco. – *Cataract(en)*: brat vandfald, udtrykket benyttes ofte af Humboldt. – *Jaguapalme(n)*: måske lat. *Pilocarpus pennatifolius*, hvis blade kaldes jagurandi, og som er af brasiliansk herkomst. – *Bignonie(n)*: farverig busk el. træ, ofte klatrende.

Ritorneller

- 85 *Ritorneller*: ital. digtform på tre vers, typisk femfodsjamber, og med enderim mellem 1. og 3. vers, hos Aarestrup dog varieret i antallet af fødder og af og til med trokæisk karakter; en særlig form er blomsterritornellen, hvis første vers er kortere og formet som et udråb. Aarestrups kilde er Rückert, se n.t.s. 60. – *Mmose(n)*: tropisk plante, hvis blade lukker sig om natten el. ved berøring; mimoseagtig vil sige overfølsom.
 86 *Meduse*: gople; alluderer til Medusa, if. gr. mytologi et skrækindjagende væsen, der førstener dem, som ser hende; blev halshugget af Perseus. Mor til inspirationens bevingede ganger Pegasus, hvis hovslag fremkaldte musernes kilde på Helikon. – *Pelargonie(n)* (...) *Catalonien*: p. el. geranier vokser i syden. *Catalonien*: landskab i NO-Spanien.
 87 *Narcisse*: anvendtes som afførings- og brækmiddel. – *Verbeu*: da. jernurt; egl. dyrket prydblante, i oldtiden benyttet som lægeplante og i den religiøse kultus; evt. allusion til fr. verbe (lat. verbum), ord. – *Schizante*: her den såkaldte fattigmandsorkidé. – *Fingerhol(stengel)*: lat. *digitalis purpurea*; meget giftig plante, hvis blade (ikke stænglen) er særhelende og pulsnedsettende. – *Sisken*: se n.t.s. 15.
 88 *Frister i Orken*: jf. Matt. 4,1-11. – *fattes mig*: mangler jeg. – *Tørskelief(en)*: urt uden lugt; også om en smuk, men dum pige. – *Tørskelief*:

flab: blonsten torskemund, bogstaveligt som torskens mund, billedligt om en stor, dum mund hos et menneske. – *Rebekke*: evt. allusion til Rebekka, Isaks hustru, som han frygtede at miste pga. hendes skønhed, jf. 1. Mos. 26,1-11. Bag sin mands ryg skaffede hun sin yndlingssøn Jakob den faderlige velsignelse ved at bringe ham til den blinde Isak i broderen Esaus klæder og med hænderne indhyllt i et gedeskind. Isak troede da, at Jakob var hans yndling Esau, jf. 1. Mos. 27,1-40.

- 89 *Maanedrose(r)*: haverosc, der blomstrer hyppigt i årets løb. – *Primulen*: primulaen. – *Na*: det tidsrum, hvor månen er aftagende.
 90 *Epheu(ranke)*: vedbend, forbindes med Dionysos (se n.t.s. 25), der også er *den nuntre Længsel*. – *Rordum*: hejreart, kendt som en sky fugl, der udstøder sorgmodige, trommelignende lyde, jf. fx St. St. Blichers (da. digter, 1782-1848) *Brudstykker af en Landsbydegnis Dagbog* (1824), 17/6 1710.
 91 *laber*: labber el. slikker i sig, sober. – *nydelige*: smukke el. behagelige.

Charlottenlund

Stemning og melodi efter Carl Michaël Bellmans (sv. digter, 1740-95) Fredmans Epistel nr. 36 («Vår Ulla låg i sängen och sofv»). Aarestrup har oversat digtet, jf. SS, bd. 5, s. 41.

- 92 *Glut*: barn el. ung pige. – *Fyrsvamp*: poresvamp, der angriber ældre træer; anvendtes til tønder, fx i fyrtojer, og til at standse blodninger. – *Oen*: ej identificeret. – *Sommerlot*: Charlottenlund slot.
 93 *Kildevogn(en)*: kapervogn: en droske, der om sommeren kørte til Jægersborg Dyrehave. – *Sivard Snarensvend*: folkeviselluderende udtryk for en hurtig ung mand. – *hele Klatten*: det altsammen.
 95 *Laxpapir*: papir til indpakning af laks el. laksemadder.
 96 *Dannemænd*: hædersmænd. – *Pusselanket(en)*: kælet udtryk for ben, ofte børns, men benyttes også med frivole undertoner. – *Eia*: poetisk udtryk for glæde, ikke mindst hos Bellman. – *Putte(r)*: egl. kylling, her spogefuld el. kælen betegnelse for en ung kvinde.

Dyrehaugen

- 98 *Bestalling*: tilladelse til at drive et bestemt erhverv. Der fandtes autoriserede borstedrenge i Dyrehaven og Charlottenlund, vistnok indtil 1863. – *gantes ned*: spoge, lege med. – *Efter (...)* *Længsel*: allusion til Adam Oehlenschlägers (se n.t.s. 29) «Sanct Hansaften-Spil», *Digte* (1803): «Jeg har altid Længsel / Efter saadan en Træng-